

Reactie Internetconsultatie

Social Climate Fund

Introductie

Eind 2022 is het programma Verbouwstromen opgezet door De Bouwcampus, TKI Bouw en Techniek, TKI Urban Energy en Stroomversnelling. Het programma wordt uitgevoerd met subsidie van Min VRO, onder programmalijn 5 van het Programma Versnelling verduurzaming Gebouwde Omgeving.

Met het programma Verbouwstromen focussen we ons op de creatie van voorspelbare en almaar betaalbaarder en beter wordende renovatiestromen waarmee een CO₂-neutrale gebouwde omgeving in 2050 gerealiseerd kan worden (in de huur-, koop- en VvE-sector).

Vanuit Verbouwstromen juichen wij toe dat het kabinet plannen gaat indienen om aanspraak te doen op het Social Climate Fund. In de internetconsultatie worden meerdere voorstellen opgesomd waarover u onze mening vraagt. Vanuit ons perspectief pleiten we er voor dat de extra middelen in ieder geval (voor een groot deel) worden ingezet voor:

- structurele verduurzaming van woningen voor huishoudens met een laag inkomen
- leningen via het Warmtefonds aan woningeigenaren en vve's om substantiële energiebesparende maatregelen uit te laten voeren.

In deze reactie op de internetconsultatie delen we graag een aantal aanbevelingen gebaseerd op onze ervaringen en inzichten in de verduurzamingsmarkt.

Allereerst delen we graag wat als heel positief is ervaren (de TOPs) en wat we graag behouden:

- Inzetten op structureel verduurzamen van woningen;
- Sturen op een integraal verduurzamingpakket;
- Focus op ontzorging van de energiewaarmeede kwetsbare huishoudens;
- De rentevrije lening van het Warmtefonds behouden.

Verbetervoorstellen

- **Inzicht 1:**

Tijdelijke financiële steun, zoals inkomensondersteuning, biedt slechts een kortetermijnoplossing en pakt de onderliggende problematiek niet aan, waardoor bewoners blijven kampen met energie armoede. Structurele oplossingen, als bijdragen aan verduurzaming van de woning zijn uiteindelijk kostenefficiënter en effectiever dan tijdelijke subsidies of tegemoetkomingen. Daarnaast levert dit betere, gezondere, comfortabelere en betaalbare woningen op voor de bewoners.

- **Voorstel 1:**

Combineer tijdelijke steunmaatregelen altijd met structurele veranderingen om langdurige impact te realiseren, ongeacht welke maatregel gekozen gaat worden. Op deze manier wordt het budget uit het Social Climate Fund efficiënter en duurzamer ingezet.

- **Inzicht 2a:**

Op basis van artikel 18 van de EPBD IV is het verplicht om een fysiek energieloket op te zetten dat onder andere integrale verduurzaming aanbiedt. Het ministerie werkt hier al anderhalf jaar aan en het loket moet uiterlijk in mei 2026 operationeel zijn. Binnen dit loket moet er extra aandacht zijn voor de ondersteuning van kwetsbare doelgroepen.

- **Inzicht 2b:**

Gemeenten voeren via het Nationaal Isolatieprogramma al verduurzamingsacties uit die specifiek gericht zijn op huishoudens in energiearmoede. Parallele initiatieven kunnen tot verwarring leiden binnen deze doelgroep.

- **Voorstel 2:**

Sluit aan bij bestaande initiatieven van gemeenten en het ministerie, in plaats van telkens nieuwe trajecten op te starten. Overlap tussen initiatieven kan leiden tot een subsidie-spaghetti waardoor verwarring en vertraging ontstaat. Indien toch wordt gekozen voor aanvullende acties, zorg dan voor een duidelijke afstemming met bestaande maatregelen en maak inzichtelijk hoe deze zich tot elkaar verhouden.

- **Inzicht 3:**

Gemeentelijke ervaring laat zien dat huishoudens in energiearmoede vaak moeilijk te bereiken zijn. Zelfs wanneer gratis maatregelen worden aangeboden blijft de conversie laag (uit eigen ervaring rond de 7,5%). Persoonlijk contact, bijvoorbeeld via de sociale dienst, blijkt in veel gevallen effectief.

- **Voorstel 3:**

Reserveer middelen voor procesondersteuning bij het benaderen van deze doelgroep. Persoonlijke benadering is effectiever maar ook kostbaarder dan passieve methoden zoals het sturen van een brief. Gemeenten hebben hier al jaren ervaring mee en kunnen waardevolle lessen delen. Door deze kennis te verzamelen en breed beschikbaar te stellen, kunnen gemeenten die moeite hebben met het bereiken van deze doelgroep hun aanpak verbeteren en zal de effectiviteit van het nemen van verduurzamingsmaatregelen vergroten.

- **Inzicht 4:**

Huishoudens in energiearmoede staan vaak afwijzend tegenover leningen; ze mogen, kunnen of willen deze niet aangaan. Het aanbieden van laagdrempelige financiering en subsidies is daarom waarschijnlijk niet voldoende om deze doelgroep te activeren. Wanneer de financiering van energiebesparende maatregelen afhankelijk is van leningen blijft de bereidheid om actie te ondernemen laag.

- **Voorstel 4:**

Ontwikkel financieringsconstructies waarbij de doelgroep geen lening hoeft af te sluiten. Denk bijvoorbeeld aan verduurzamingsabonnementen, waarbij bewoners maandelijks betalen aan de verduurzaming zonder zich aan schulden te binden bij een verhuizing. Gebouwgebonden financiering kan hier ook een oplossing bieden. Daarnaast verdient het de voorkeur om in te zetten op volledig gesubsidieerde maatregelen in plaats van goedkope leningen.

- **Inzicht 5:**

Veel Verenigingen van Eigenaren (VvE's) kampen met achterstallig onderhoud. De leningen van het Warmtefonds zijn echter uitsluitend bestemd voor verduurzaming en niet voor onderhoud. Bovendien is de businesscase voor verduurzaming bij VvE's vaak ongunstig, omdat de kosten in veel gevallen hoger zijn dan de besparingen.

- **Voorstel 5:**

Sta toe dat VvE's onderhoudskosten meenemen in leningen van het Warmtefonds. Dit vergroot de kans dat zij verduurzamingsmaatregelen treffen. Daarnaast is het wenselijk om te onderzoeken of de rente voor VvE's kan worden verlaagd. Elke procentpunt renteverlaging maakt de businesscase voor verduurzaming aantrekkelijker.

- **Inzicht 6:**

Bewoners kiezen in de praktijk vaak voor afzonderlijke verduurzamingsstappen in plaats van een integraal pakket. De particuliere verduurzamingsmarkt is bovendien onvoldoende voorbereid op grootschalige integrale verduurzamingstrajecten.

- **Voorstel 6:**

Faciliteer zowel integrale verduurzaming als afzonderlijke maatregelen. Ook kleinere stappen dragen bij aan energiebesparing en een verlaging van de energierekening. Door bewoners de mogelijkheid te bieden om stap voor stap te verduurzamen, kunnen hogere conversies worden bereikt.

Afname van het integrale pakket is kansrijker als er sprake is van volledige ontzorging. Dit vraagt om coördinatie van de verschillende uitvoeringsbedrijven en om een integrale propositie inclusief financiering. Het doel van het programma verbouwstromen is om dit aan te jagen. Daarom zijn wij uiteraard bereid om met u mee te denken over het verwerken van onze aanbevelingen in de regeling en het realiseren van de plannen voor het Social Climate Fund.

Voor meer informatie of ter verdere verheldering kunt u contact opnemen met onze programmasecretaris (zie afzender).